

Finansdepartementet

Oversendes elektronisk til:
postmottak@fin.dep.no

Dato: 16.06.2017

Vår ref.:

Deres ref.:

Ny lov om folkeregister - utlevering av opplysning om foreldreansvar til finansforetak

1. Innledning

Det vises til ny lov om folkeregister samt finansforetaksloven § 16-2 nytt femte ledd som er vedtatt, men ikke trådt i kraft. Finans Norge ønsker med dette å be om at det vurderes om opplysning om foreldreansvar i tillegg til opplysninger om ektefelle, barn og foreldre, jf. § 16-2 femte ledd, også kan utleveres fra Folkeregisteret til finansforetak. Finansforetak har behov for opplysningene for å gjennomføre krav i særlovgivning. Det vil være en vesentlig forenkling for både potensielle kunder og finansforetakene dersom opplysningene kan utleveres direkte fra Folkeregisteret fremfor at kundene må innhente opplysningene fra Folkeregisteret for deretter å sende opplysningene til finansforetakene.

Finans Norge har blitt kjent med problemstillingen gjennom arbeidet med prosjektet digital samhandling offentlig privat (DSOP-prosjektet). Som kanskje kjent er dette prosjektet et samarbeid mellom bankene, Skattedirektoratet og Brønnøysundregistrene om å skape digital samhandling mellom offentlig og privat sektor. Mange hensyn tilsier at det må tilrettelegges for at også opplysning om foreldreansvar må kunne inngå i den digitale informasjonsutvekslingen mellom Folkeregisteret og finansforetakene, se pkt. 3 og 4 nedenfor.

Finans Norge har hatt dialog med Folkeregisteret, Skatteetaten og Skattedirektoratet om denne problemstillingen, og ingen av disse har uttrykt motforestillinger mot vårt budskap og ønske.

2. Rettslig grunnlag

Etter lov om folkeregistrering § 10-2 følger det at «Taushetsbelagte opplysninger kan kun utleveres til offentlige myndigheter og virksomheter og til private virksomheter som har hjemmel i lov til å innhente opplysninger fra Folkeregisteret uten hinder av taushetsplikt.» Videre følger det av nytt femte ledd i finansforetaksloven § 16-2: «Et finansforetak kan begjære utlevert fra Folkeregisteret opplysning om ektefelle, barn og foreldre. Folkeregistermyndigheten kan, uten hinder av taushetsplikt, utlevere opplysningen når det er nødvendig for utførelsen av oppgaver etter denne lov.»

Det antas at Folkeregisteret på bakgrunn av disse bestemmelsene ikke vil kunne utlevere opplysninger om foreldreansvar til finansforetak. Det er følgelig behov for en lovendring, eventuelt supplerende hjemmel, for eksempel i forskrift, slik at finansforetak også får adgang til å begjære også denne opplysningen utlevert.

3. Behovet for opplysning om «foreldreansvar»

Det fremgår av vergemålsloven § 16 at «Verge for en mindreårig er den som har foreldreansvar for den mindreårige etter reglene i barneloven og som er myndig. Er den mindreårige uten fungerende verge, skal fylkesmannen opprette ny eller midlertidig verge». Det er vergen som handler på den mindreåriges vegne i økonomiske forhold, jf. vergemålsloven § 17.

Ved opprettelse av kundeforhold, herunder åpning av konto eller tegning av forsikring, for mindreårige må finansforetaket vite hvem som kan signere på vegne av barnet. Det følger også av Finanstilsynets rundskriv 24/2016 pkt. 2.3 som omhandler legitimasjonskontroll etter hvitvaskingsloven §§ 6 og 7 at «ved etablering av kundeforhold på vegne av mindreårige barn skal det fremlegges fødselsattest. Barnets verger skal identifiseres med gyldig legitimasjon.» Finansforetaket må følgelig be om fødselsattest ved kundeetablering for barn. For de tilfellene at det kun er en verge som inngår avtale om konto i den mindreåriges navn uten den andre vergens samtykke, er banken videre pålagt å informere den andre vergen om opprettelsen av kontoen, jf. finansavtaleloven § 25. Også gjennomføring av denne varslingsplikten forutsetter at banken har kunnskap om hvem som har foreldreansvar eller er verge. Vi viser her også til at personvernforordningen artikkel 8 nr. 1 krever hhv. samtykke eller godkjenning av den med foreldreansvar for behandling av barns personopplysninger.

I mange tilfeller vil de personer som står oppført på fødselsattesten inneha foreldreansvaret og være barns verger. Det vil imidlertid kunne tenkes en del tilfeller hvor dette ikke stemmer, eksempelvis hvis barnet er norskadoptert, eller hvor én eller begge foreldrene har blitt fradømt foreldreansvaret eller blitt enig om endret foreldreansvar. I slike tilfeller må finansforetaket innhente en bekreftelse på foreldreansvar i forbindelse med kundeetablering og evt. også på senere tidspunkt.

4. Bekreftelse på foreldreansvar — praksis i dag og utfordringer

Både fødselsattest og eventuell bekreftelse på foreldreansvar må i dag bestilles av personen med foreldreansvar fra Altinn og deretter sendes finansforetaket manuelt eller digitalt, forut for kundeetablering. Oversendelse pr e-post er uheldig ettersom enkeltpersoner normalt ikke kan kryptere filene, og finansforetaket vil heller ikke kan oppfordre til ukryptert oversendelse, jf. personopplysningsforskriften § 2-11.

Innhenting av bekreftelse på foreldreansvar og forsendelse av denne gjør at kundeetableringsprosessen tar lang tid, og det utgjør merarbeid både for potensielle kunder av finansforetaket, finansforetaket selv og Skatteetaten.

Hovedutfordringen knyttet til bekreftelsene er likevel at de er svært enkle i format og at de ikke kan leses maskinelt. Det er følgelig nødvendig med en manuell behandling av innsendte/opplastede filer, noe som utgjør en hindring for digitalisering.

Grunnet det enkle formatet er bekreftelsene også enkle å forfalske. Dagens prosedyre for innhenting av bekreftelser utgjør følgelig en sikkerhetsrisiko både for kundene og finansforetakene.

5. Avslutning

Etter Finans Norges vurdering er det mange gode grunner for at finansforetak må få utlevert opplysningen om foreldreansvar, i tillegg til de øvrige opplysning om ektefelle, barn og foreldre. Vi kan derfor ikke se at hensynet til den enkeltes personvern blir skadelidende ved at finansforetak får tilgang til opplysningene direkte fra Folkeregisteret, idet opplysningene uansett må innhentes og fremlegges.

Finans Norge er kjent med at departementet i forbindelse med ny folkeregisterlov vurderte hvilke opplysninger som skulle underlegges taushetsplikt, og at foreldreansvar ble vurdert av «slik personlig karakter at det ikke var grunn til å endre på gjeldende rett og omklassifisere det til en ikke-taushetsbelagt opplysning», jf. Prop. 164 L (2015-2016) s. 40. Finans Norge har ingen innvendinger mot at foreldreansvar i utgangspunktet er en taushetsbelagt opplysning,

men vi ber om at det foretas en vurdering av hvorvidt finansnæringen må få hjemmel til å få utlevert opplysningen.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Idar Kreutzer
adm. direktør

Evy Ann Hagen
direktør

Kopi:
Skattedirektoratet
Skatteetaten